

***Το ομαδικό παραμύθι φαντασίας ‘Οι ... και οι ...’
το εμπνευστήκαμε από έργα του ζωγράφου Ιωάννη Μητράκα.***

Με τους μαθητές της Δ₂ τάξης του 106^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αθηνών επιχειρήσαμε τη συγγραφή ομαδικού παραμυθιού, εικονογραφημένου με έργα του ζωγράφου Ιωάννη Μητράκα. Το διαθεματικό σχέδιο εργασίας σχεδιάστηκε, οργανώθηκε και υλοποιήθηκε το σχολικό έτος 2015-16 στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης και είχε πεντάμηνη διάρκεια. Αρχικά ήρθαμε σ’ επαφή με τις δημιουργίες του καταξιωμένου εικαστικού μέσα από την ιστοσελίδα του στο διαδίκτυο. Κατόπιν από πολυτελή λευκώματα, που ο ίδιος ευγενώς μας παραχώρησε. Τα έργα του επιλέχθηκαν, επειδή μας θύμιζαν αφηγήσεις παραδοσιακών παραμυθιών με ήρωες παιδιά ή σαν παιδιά, ζώα και φυτά πολύχρωμα. Επιπλέον κάθε φορά που αντικρίζαμε τους χρωματικούς συνδυασμούς των εικόνων του, ταξιδεύαμε σε τοπία με αποχρώσεις της φύσης, του ονείρου, της φαντασίας και του παιχνιδιού. Αλλά και σε στιγμές της ιστορίας, του μύθου και της λαϊκής μας παράδοσης. Επιπλέον τα έργα του υποβάλλουν μια ορισμένη θέαση του κόσμου και του ανθρώπου βασισμένη σε αξίες πανανθρώπινες, τις οποίες τα παιδιά αξίζει να γνωρίσουν.

Αρχικά με τους μαθητές συνδιαμορφώσαμε με διάλογο και συζήτηση το κοινό **πλαίσιο του μύθου**. Αποφασίσαμε μετά από ψηφοφορία για τους **ήρωες** και τα ονόματά τους και συμφωνήσαμε να σχετίζονται με το **χρόνο**, θέμα που έχει απασχολήσει ιδιαίτερα το ζωγράφο στις εικαστικές του αναζητήσεις. Έτσι τους ονομάσαμε Πολυχρόνη και Κυριακή. Για τον τρόπο έναρξης του ταξιδιού των ηρώων αξιοποιήθηκε **η μέθοδος της ιδεοθύελλας**. Η σύνδεση με την επικαιρότητα των προσφύγων έγινε η αφορμή για τη **διαμόρφωση της αρχικής κατάστασης** –στέρηση γονέα- του παραμυθιού. Με διάλογο και συζήτηση συνδιαμορφώσαμε τα κύρια **σημεία της πλοκής** και το **τέλος**. Σκεφτήκαμε ότι το παραμύθι έπρεπε να χωριστεί σε τόσα **επεισόδια** όσα και ... οι παραμυθάδες. Περισσότερες ιδέες παραμυθένιες αντλήσαμε από ένα άλλο ομαδικό παραμύθι παλαιότερων μαθητών του σχολείου μας, με τίτλο: *‘Πάμε μια βόλτα στο χρόνο,’* το οποίο ανακαλύψαμε στη σχολική βιβλιοθήκη. Έτσι και μέσω των κειμένων αναπτύχθηκε η **ενδοσχολική επικοινωνία** των μελών της σχολικής κοινότητας και δημιουργήθηκε αίσθηση ενότητας και συνέχειας στο χώρο και στο χρόνο.

Συμφωνήσαμε από κοινού να βάλουμε τους ήρωες να ταξιδέψουν στα **γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας** και να επισκεφθούν εκείνοι αντί για μας όλα, όσα είχαμε μάθει και επιθυμήσει να γνωρίσουμε από κοντά στο μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος. Σχεδιάσαμε ομαδικά πολλές φορές την πορεία και τους σταθμούς των ηρώων στο χάρτη της τάξης. Κάποιοι από εμάς ιχνογράφησαν και δικούς τους χάρτες και σημείωσαν σ’ αυτούς τη διαδρομή των πρωταγωνιστών.

Κάναμε *έρευνες στον Η/Υ* της τάξης μας για περιοχές αρχαιολογικού, οικολογικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος και εντάξαμε στα κείμενά μας πληροφοριακά στοιχεία που συγκεντρώσαμε απ' αυτές. Αλλά και γνώσεις από την Ιστορία και τη Μυθολογία ενσωματώσαμε.

Επιπροσθέτως εντρυφήσαμε σε *ταξιδιωτικά κείμενα* του βιβλίου της Γλώσσας. Σ' αυτά εντοπίσαμε τη χρήση και τη λειτουργία των ουσιαστικών, επιθέτων, μετοχών και ρημάτων αναφορικά με την περιγραφή των χώρων. Διαταράξαμε τη στατικότητα των ακίνητων τοπίων αναζητώντας σχήματα λόγου και λέξεις ή φράσεις που δημιουργούν έντονη συγκίνηση στον αναγνώστη. Επιχειρήσαμε να κάνουμε κι εμείς κάτι ανάλογο στα γραπτά μας. Έτσι συζητήσαμε για τα στοιχεία που ζωντανεύουν ένα κείμενο (χρήση διαλόγου, επιφωνημάτων, ηχοποιήτων λέξεων, περιγραφών) και τονίσαμε τη συμμετοχή όλων των αισθήσεων –κι όχι μόνο της όρασης– στην επεξεργασία των εικόνων του δικού μας παραμυθιού. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο ρόλο των συναισθημάτων των ηρώων σε μια προσπάθεια να διερευνηθεί και να εμπλουτιστεί και γλωσσικά το δικό μας συναισθηματικό λεξιλόγιο. Το τέλος του παραμυθιού συναποφασίστηκε με διάλογο, εστιάζοντας στην αμφιβολία ανάμεσα στην πραγματικότητα και τ' όνειρο. Όσο για τον τίτλο, μετά από πολλές ιδέες, προτάσεις και διαφωνίες αποφασίστηκε με ψηφοφορία να είναι: **“Οι... και οι ...”**. Με ανάλογο τρόπο διαμορφώθηκε από τα παιδιά και ο τίτλος του παρόντος άρθρου. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι περισσότεροι από τους μαθητές έγραψαν το κείμενό τους δύο φορές μετά από εξατομικευμένες συζητήσεις και προτάσεις βελτίωσης.

Στο σχέδιο εργασίας δεν επιχειρήθηκε ερμηνευτική προσέγγιση του καλλιτεχνικού έργου από την εκπαιδευτικό. Οι φωτογραφίες των έργων του ζωγράφου οδήγησαν τα παιδιά συνειρμικά στην *παραγωγή λόγου*, προφορικού και γραπτού, ο οποίος συνδέονταν με συναισθήματα, προηγούμενες γνώσεις αλλά και με τη βιωματική εμπειρία του καθενός. Ως εκ τούτου η πρόσληψη του εικαστικού έργου από την παιδική ματιά και η αναπλαισίωσή του στο ομαδικό μας παραμύθι το εμπλουτίζει με μια νέα ανάγνωση. **Εικόνα και λόγος** συνενώθηκαν αρμονικά και το παραμύθι μας αναρτήθηκε στη σχολική ιστοσελίδα με μορφή e-book και περιμένει τα σχόλιά σας.

Η προσωπική μου επαφή με τον Ιωάννη Μητράκα, η φιλική του διάθεση και η βοήθειά του συνέβαλαν καθοριστικά στην ολοκλήρωση αυτού του project και γι' αυτό τον ευχαριστώ από καρδιάς. Ιδιαίτερες ευχαριστίες θέλω να εκφράσω στον Σίμο Παπαδόπουλο, Επίκουρο Καθηγητή Θεατρολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, για την προτροπή του στην ενασχόληση με το θέμα, καθώς και για τη γνωριμία με τον καλλιτέχνη και το έργο του στο Μουσείο Μπενάκη. Κυρίως, όμως, ευχαριστώ τους μαθητές μου της Δ₂ τάξης για τη χαρά της δημιουργίας που μοιραστήκαμε μαζί. Το παραμύθι μας μπορείτε να το δείτε εδώ.

Αναστασία Ν. Μαργέτη